

## I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

## NUOMONĖS

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS  
PAREIGŪNAS

**Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl Komisijos žaliosios knygos  
Veiksmingas teismo sprendimų vykdymas Europos Sąjungoje: skolininkų turto skaidrumas —  
COM(2008) 128 galutinis**

(2009/C 20/01)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 286 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 8 straipsnį,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo,

atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, ypač į jo 41 straipsnį,

atsižvelgdamas į 2008 m. kovo 10 d. gautą Europos Komisijos prašymą pateikti nuomonę laikantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalies,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

## I. ĮVADAS

*Konsultavimasis su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu*

1. Prieš priimdama Žaliąją knygą, Komisija dėl jos projekto redakcijos neoficialiai konsultavosi su Europos duomenų priežiūros pareigūnu (EDAPP), kuris šias konsultacijas įvertino teigiamai, nes jos jam suteikė galimybę pateikti keletą siūlymų dėl projekto prieš jį priimant Komisijai.

2. Kaip aiškiai nurodyta EDAPP strateginiame dokumente „EDAPP – Bendrijos institucijų patarėjas“, EDAPP ne tik konsultuoja dėl oficialių pasiūlymų, bet ir gali išsakyti savo nuomonę dėl jų pirminių dokumentų, pavyzdžiui, komunikatų ar konsultacijų, kuriais remiantis pasiūlymuose dėl teisės aktų daromi politiniai pasirinkimai<sup>(1)</sup>. Todėl Komisija dėl šio dokumento su EDAPP konsultavosi 2008 m. kovo 6 d. laiške.

3. Tą pačią dieną Komisija pradėjo viešas konsultacijas, paprašydama suinteresuotųjų šalių pateikti pastabas iki 2008 m. rugsėjo 30 d. Šią nuomonę taip pat reikėtų laikyti tų viešų konsultacijų papildymu. EDAPP gali teikti neoficialias pastabas dėl pasiūlymų projektų, susijusių su šia Žaliąja knyga, ir tikisi, kad su juo bus konsultuojamasi dėl visų priimtų pasiūlymų dėl teisės aktų pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį.

*Žaliosios knygos kontekstas ir nuomonės objektas*

4. Žaliojoje knygoje pagrindinis dėmesys skiriamas galimoms priemonėms, kurios gali būti patvirtintos ES lygiu siekiant padidinti skolininkų turto skaidrumą ir sustiprinti kreditorių teisę gauti informaciją, tuo pačiu laikantis skolininko privatumo apsaugos principų pagal Direktyvos 95/46/EB nuostatas. Žaliojoje knygoje išsamiai nagrinėjama esama padėtis ir daugybė galimų variantų šiems tikslams pasiekti.

<sup>(1)</sup> 2005 m. kovo 18 d. strateginis dokumentas „EDAPP – Bendrijos institucijų patarėjas dėl pasiūlymų dėl teisės aktų ir susijusių dokumentų“ pateikiamas EDAPP tinklavietėje: [www.edps.europa.eu](http://www.edps.europa.eu)

5. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, šia nuomone iš esmės siekiama suteikti rekomendacijas dėl duomenų apsaugos klausimų, kurių gali kilti rengiant galimas teisėkūros iniciatyvas pagal šią Žaliąją knygą.
6. Pirmiausia pažymėtina, kad EDAPP jau yra pareiškęs keletą nuomonių dėl panašių į šios Žaliosios knygos projektą pasiūlymų, visų pirma išlaikymo prievolių srityje <sup>(1)</sup> ir socialinės apsaugos sistemų koordinavimo srityje <sup>(2)</sup>.
7. Visose šiose iniciatyvose yra daug bendrų elementų: asmens duomenų judėjimo skatinimas ir tvarkymas siekiant geriau užtikrinti piliečių teises laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje, su skirtingomis teisinėmis sistemomis ir nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis susiję klausimai, užtikrinimas, kad asmens duomenų judėjimas vyks laikantis atitinkamų duomenų apsaugos teisės aktų, taip garantuojant ne tik piliečių pagrindinę teisę į duomenų apsaugą, bet ir numatytose sistemose naudojamų duomenų kokybę.
8. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, EDAPP pažymi, kad kai kurios pirmiau minėtose nuomonėse pareikštos pastabos, kaip ir pastabos, pateiktos tolesnėse dalyse, gali būti aktualios bei vertingos ir šiuo atveju.

## II. ESMINĖS PASTABOS

### *Valstybių narių teisinių sistemų skirtumai ir asmens duomenų tvarkymo teisiniai pagrindai*

9. Pirmiausia reikėtų pabrėžti, kad skolininkų turto skaidrumo srityje, kaip pripažįstama Žaliojoje knygoje, šiuo metu valstybėse narėse galiojančios sistemos labai skiriasi tiek vykdymo institucijų (kurios gali būti valstybės valdžios institucijos ir privatūs kvalifikuoti specialistai), tiek esminių taisyklių aspektu. Kadangi Žaliojoje knygoje nuostatos dėl šių aspektų suderinimo nenumatytos, reikėtų atsižvelgti į šiuos skirtumus, nes vykdymo institucijos, veikiančios kaip duomenų valdytojai, gali labai skirtis.
10. Pagal Direktyvą 95/46/EB duomenų valdytojai gali tvarkyti asmens duomenis tik suinteresuoto asmens sutikimu ar kitu teisėtu teisiniu pagrindu, pavyzdžiui, kai tvarkyti reikia

vykdant teisinę prievolę ar vykdant užduotį, atliekamą visuomenės labui, arba įgyvendinant oficialius įgaliojimus (direktyvos 7 straipsnio a, c ir e punktai).

11. Todėl EDAPP pažymi, kad sutikimo kaip teisinio pagrindo naudojimas labai apriboja, kadangi tikėtina, jog skolininkas nenorės laisva valia duoti sutikimo tvarkyti savo asmens duomenis tam, kad būtų užtikrintas jo turto skaidrumas siekiant užtikrinti teismo sprendimo vykdymą. Priešingai, konkrečios teisinės prievolės tvarkyti skolininko asmens duomenis nustatymas vykdymo institucijoms ES ar nacionaliniu lygiu ne tik sukurtų tinkamą teisinį pagrindą pagal 7 straipsnio c punktą, bet ir galėtų sudaryti geresnę galimybę veiksmingai ir vienodomis sąlygomis susipažinti su skolininko duomenimis, atsižvelgiant į aiškias duomenų apsaugos garantijas. Alternatyviu atveju galima būtų parengti konkrečią nuostatą, kurioje būtų numatytas užduoties visuomenės labui vykdymas pagal direktyvos 7 straipsnio e punktą.
12. Todėl EDAPP rekomenduoja, kad imantis galimų veiksmų teisėkūros srityje, susijusių su Žaliąja knyga, būtų užtikrinta, jog įvairioms vykdymo institucijoms tvarkant asmens duomenis būtų aiškiai remiamasi bent jau vienu Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnyje nurodytu teisiniu pagrindu <sup>(3)</sup>.

### *Proporcingumas*

13. Šiuo atveju reikia labai atsižvelgti į proporcingumo principą, visų pirma užtikrinant, kad su skola susiję skolininkų asmens duomenys nebūtų pernelyg išsamūs ir kad jie būtų saugomi ne ilgiau nei būtina tam tikslui, dėl kurio jie buvo surinkti ar toliau tvarkomi, pasiekti <sup>(4)</sup>.
14. Todėl EDAPP palankiai vertina Žaliosios knygos 4 dalies b punkto paskutinį sakinį, kuriame nurodant į būtinybę skolininko deklaracijoje laikytis proporcingumo principo teigiama, kad „deklaracijoje neturėtų būti informacijos, kuri nebūtina tam tikslui, dėl kurio prašoma deklaracijos. Sprendimas, pagal kurį skolininkas įpareigojamas iš anksto atskleisti informaciją apie visą savo turtą, yra mažiau palankus privatumo prasme nei sprendimas, pagal kurį skolininkas turi deklaruoti tik būtiną informaciją, kai vykdomos specialios sąlygos“. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, taip pat svarbu užtikrinti, kad teisė susipažinti su skolininko asmens duomenimis būtų proporcinga siekiamiems tikslams ir jai būtų taikomi konkretūs

<sup>(1)</sup> 2006 m. gegužės 16 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo bei vykdymo ir bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL C 242, 2006 10 7, p. 20).

<sup>(2)</sup> 2007 m. kovo 6 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (COM(2006) 16 galutinis) (OL C 91, 2007 4 26, p. 15).

<sup>(3)</sup> Taip pat žr. EDAPP nuomonės dėl išlaikymo prievolių 14–18 dalis ir EDAPP nuomonės dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 27–33 dalis.

<sup>(4)</sup> Taip pat žr. EDAPP nuomonės dėl išlaikymo prievolių 45–49 dalis ir EDAPP nuomonės dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 21–26 dalis.

apribojimai. Šis klausimas jau aptartas Žaliosios knygos 4 dalies c punkte, kuriame teigiama, kad norint išvengti netinkamos prievartos skolininko atžvilgiu, būsima europine turto deklaracija galėtų būti draudžiama skelbti skolininko deklaraciją viešajame registre. EDAPP pažymi, kad teikiant pasiūlymus dėl galimo Europos skolininkų sąrašo šiai bendrai deklaracijai reikės skirti ypatingą dėmesį ir ją labiau patikslinti.

15. Todėl EDAPP rekomenduoja į proporcingumo principą deramai atsižvelgti ne tik tam tikrų duomenų, kuriuos turi atskleisti skolininkai, atžvilgiu, bet ir kitais aspektais, pavyzdžiui, laikotarpis, kuriuo saugomi ir atskleidžiami duomenys, subjektai, turintys teisę susipažinti su duomenimis, ir jų atskleidimo sąlygos.

#### *Tikslų apribojimas*

16. Kitas svarbus principas yra tikslų apribojimo principas, pagal kurį duomenys turėtų būti renkami įvardintais, aiškiai apibrėžtais ir teisėtais tikslais, o po to tvarkomi su šiais tikslais suderintais tikslais (Direktyvos 95/46/EB 6 straipsnio 1 dalies b punktas). Todėl išsamus ir tikslus tikslų, kuriais tvarkomi skolininko asmens duomenys, apibrėžimas būtų esminis visų pasiūlymų dėl skolininko turto skaidrumo elementas.

17. Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, kaip jau trumpai minėta Žaliosios knygos projekto 25 išnašoje, informacija apie skolininką, gauta skolų išieškojimo tikslu, turėtų būti naudojama tik kreditoriaus vykdomojo dokumento vykdymo tikslais.

18. Tačiau gali prireikti numatyti tikslų apribojimo principo išimtis. Pavyzdžiui, jeigu teisėkūros iniciatyvoje būtų nustatyta, kad vykdymo institucijos iš trečiųjų šalių (pavyzdžiui, mokesčių ar socialinės apsaugos institucijų) renka asmens duomenis, kurie jau buvo surinkti kitais nei skolų išieškojimo tikslais, pavyzdžiui, gyventojų registrų, socialinio draudimo ar mokesčių registrų atvejais (minima Žaliosios knygos II skyriaus 2 dalyje). Be to, taip gali įvykti, jeigu skolų išieškojimo tikslais tvarkomų duomenų reikia siekiant kitų tikslų, pavyzdžiui, mokesčių pažeidimų tyrimo arba traukimo baudžiamojon atsakomybėn už nusikalstamą veiką atveju.

19. Šiuos atvejus reikėtų nagrinėti atsižvelgiant į Direktyvos 95/46/EB 13 straipsnį, kuriame nustatytos kelios galimos tikslų apribojimo principo išimties. Visų pirma, 13 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta nuostata dėl patraukimo baudžiamojon atsakomybėn už nusikalstamą veiką, e punkte – apmokestinimo klausimai, f punkte – viešųjų įgaliojimų vykdymas arba g punkte – kitų asmenų teisių ir

laisvių apsauga galėtų šiuo atveju pagrįsti išimtį. Kaip minima Žaliojoje knygoje, šiomis galimybėmis jau buvo panašiai pasinaudota nacionaliniu ar ES lygiu, kai reikėjo susipažinti su socialinio draudimo ir mokesčių registrų duomenimis ir nacionalinių mokesčių institucijų bendradarbiavimo atvejais <sup>(1)</sup>. Kai kuriais atvejais buvo suteiktos papildomos garantijos, pavyzdžiui, teisinė arba viešoji priežiūra.

20. Nepaisant to, Direktyvos 95/46/EB 13 straipsnyje reikalaujama, kad šios išimties būtų būtinos ir pagrįstos teisinėmis priemonėmis, kurias galima patvirtinti ES arba nacionaliniu lygiu. Todėl pageidautina, kad visuose pasiūlymuose, susijusiuose su Žaliaja knyga, būtų užtikrinta, kad tvarkant asmens duomenis, kurie jau buvo surinkti kitais nei skolų išieškojimo tikslais, būtų tiksliai ir aiškiai remiamasi teisinėmis priemonėmis. Be to, teisės aktų leidėjas gali apsvarstyti, ar nereikėtų su Žaliaja knyga susijusiose teisinėse priemonėse konkrečiai nurodyti sąlygų, kuriomis duomenys, surinkti skolininkų turto skaidrumui užtikrinti, gali būti tvarkomi kitu tikslu.

21. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, EDAPP rekomenduoja, kad taikant skolininkų turto skaidrumą užtikrinančias priemones būtų laikomasi tikslų apribojimo principo, o visos būtinos išimties atitiktų Direktyvos 95/46/EB 13 straipsnyje nustatytas sąlygas <sup>(2)</sup>.

#### *Informacija skolininkams, duomenų subjekto teisės ir saugumo priemonės*

22. Be pirmiau minėtų klausimų, galimose iniciatyvose, susijusiose su Žaliaja knyga, taip pat turėtų būti deramai atsižvelgiama į šiuos aspektus:

— pagal Direktyvos 95/46/EB IV skirsnį būtina tinkamai informuoti duomenų subjektus apie jų asmens duomenų tvarkymą ir jų teises. Visų pirma tai reiškia, kad skolininkai turėtų gauti tinkamą informaciją neatsižvelgiant į tai, ar asmens duomenys buvo surinkti tiesiogiai iš jų ar netiesiogiai iš trečiųjų šalių,

— turėtų būti užtikrintos Direktyvos 95/46/EB 12 straipsnyje numatytos duomenų subjektų teisės susipažinti su asmens duomenimis bei juos ištaisyti ir 14 straipsnyje numatyta teisė prieštarauti duomenų tvarkymui, remiantis privalomu teisėtu pagrindu. Todėl galėtų būti numatytos priemonės, sudarančios geresnes sąlygas naudotis šiomis teisėmis tarpvalstybiniais atvejais <sup>(3)</sup>,

<sup>(1)</sup> Žr. Žaliosios knygos 7–8 puslapius.

<sup>(2)</sup> Žr. EDAPP nuomonės dėl išlaikymo prievolių 14–16 dalis ir EDAPP nuomonės dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 18–20 dalis.

<sup>(3)</sup> Žr., pavyzdžiui, EDAPP nuomonės dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 36–38 dalis ir Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio 6 straipsnį (COM(2005) 690 galutinis).

— reikėtų numatyti Direktyvos 95/46/EB 17 straipsnyje nurodytas technines ir organizacines priemones siekiant užtikrinti tinkamą saugumo lygį vykdymo institucijoms keičiantis informacija ir naudojantis šia informacija. Į sistemos saugumą reikėtų atsižvelgti jau tuomet, kai nustatoma keitimosi informacija sistemos struktūra.

### III. IŠVADA

23. EDAPP palankiai vertina Žaliąją knygą ir dėl jos surengtas plataus masto konsultacijas bei rekomenduoja, kad:

- imantis galimų veiksmų teisėkūros srityje, susijusių su Žaliaja knyga, būtų užtikrinta, jog įvairioms vykdytoms institucijoms tvarkant asmens duomenis būtų aiškiai remiamasi bent jau vienu iš Direktyvos 95/46/EB 7 straipsnyje, visų pirma c ir (arba) e punktuose, nurodytų teisinių pagrindų,
- būtų deramai atsižvelgiama į proporcingumo principą ne tik tam tikrų duomenų, kuriuos turi atskleisti skolininkai, atžvilgiu, bet ir kitais aspektais, pavyzdžiui, laikotarpis, kuriuo saugomi ir atskleidžiami duomenys, subjektai, turintys teisę susipažinti su duomenimis, ir jų atskleidimo sąlygos,

— taikant skolininkų turto skaidrumą užtikrinančias priemones būtų laikomasi tikslų apribojimo principo, o visos būtinos išimtytys atitiktų Direktyvos 95/46/EB 13 straipsnyje nustatytas sąlygas,

— būtų deramai atsižvelgiama į informacijos teikimo skolininkams, duomenų subjektų teisių ir duomenų tvarkymo saugumo aspektus.

24. EDAPP gali teikti neoficialias pastabas dėl pasiūlymų projektų, susijusių su šia Žaliaja knyga, ir tikisi, kad su juo bus konsultuojamasi dėl visų priimtų pasiūlymų dėl teisės aktų pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį.

Priimta Briuselyje, 2008 m. rugsėjo 22 d.

Peter HUSTINX

*Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas*